

Perskaityk antrą tekstą.

Lina Mickutė

Pasaka apie paskutinį Lietuvos prinčą

Seniai seniai, kai lietuviai dar keistai žiūrėjo į karalienės Bonos Sforcos soduose užveistas valgomasias gėles, šiandien mums žinomas kaip **artišokai**², valdovams gimė sūnus.

Niekam net klausimas nekilo, kaip berniuką pavadinti. Žinoma, kaip ir jo tėtį! Ar gali būti geresnis vardas būsimam karaliui nei sumanaus karo vado Žygimanto?

Linkėdama sūnui tapti gerbiamu kunigaikščiu, mama dar itališką Augusto vardą pridėjo. Taip nuo seno buvo vadinami žymiausi Romos imperijos valdovai. Taip pat tie, kurie, kaip ir Žygimantas, į pasaulį rugpjūčio mėnesį atėjo. <...>

Nuo mažų dienų valdovu būti ruošiamas Žygimantas mokėsi lenkų, italų, vokiečių ir lotynų kalbų. Profesoriai iš garsiausių Europos universitetų supažindino jį su žymiais literatūros ir meno kūriniiais.

Žavus jaunuolis įgijo matematikos, gamtos pažinimo ir karo meno žinių. Bet labiau nei taktika ar strategija jį traukė tviskantys šarvai ir ginklai.

O mieliausiai jaunasis karalaitis mėgo jodinėti ir medžioti, lydimas savo mylimų šunų, kaip ir jo garsieji seneliai iš Milano. <...>

<...>

Kartą, ankstyvą pavasarį, Žygimantas Augustas išėjo pasivaikščioti, paukščių medžiuose pasiklaudyti, tekančiu Vilnelės vandeniu pasigrožėti. Pamažu žingsniuodamas ir stebėdamas upelyje besiturškiančius ančiukus, staiga kone kaktomuša į kažką atsitrenkė.

Paprastai žodžio kišenėje neieškantis kunigaikštis akimirką prarado žadą.

„Kokia gražuolė! Gražesnės dar nesu matęs“, – pagalvojo. O kilmingai damai šyptelėjus, jis pagaliau išlemeno: „Kuo gi jūs vardu, gerbiamoji?“

Mergina, neatpažinusi valdovo, sudvejojo, bet kiek paėjusi mestelėjo per petį: – Barbora.

Negalėdamas pamiršti gražiosios Barboros, jaunas kunigaikštis išsiuntė tarnus jos ieškoti.

Tarnai sugrįžo pas valdovą su puikia žinia: „Radome gražiąją Barborą!“

Žygimantas tučtuojau įsakė iškasti slaptą tunelį nuo savo rūmų iki Barboros namų, o šalia esančiame sodo tvenkinyje apgyvendino daugybę baltų gulbių savo meilei įrodyti.

Juodu ėmė slapta susitikinėti parkuose, bažnyčiose ir gražiausioje Vilniaus koplyčioje. Galiausiai valdovas nusprendė visiems pranešti apie savo meilę Barborai Radvilaitei.

Ši žinia įskaudino valdovo mamą. Bona ne juokais itališkai išplūdo mylimiausią sūnų, nes linkėjo jam turtingos nuotakos iš užjūrio kraštų.

Žygimantas vedė Barborą slapta, be mamos palaiminimo.

Ir džiaugėsi jie meile, lyg daugiau niekas šiame pasaulyje jiems nebūtų rūpėję. <...>

Ž Tikrasis artišokas

Atsakyk į klausimus, atlik užduotis. Remkis antru tekstu.

1. Kuo svarbūs artiškai šiame tekste? Pažymėk ✓.

1 taškas

- a) Juos savo soduose augino karalienė Bona Sforca.
- b) Nuo jų pavadinimo duotas vardas gimusiam būsimam karaliui.
- c) Artišokus labai mėgo gimęs valdovų sūnus.
- d) Paaikrina, kokie svarbūs šie augalai buvo lietuvių soduose.

2. Kodėl valdovų sūnui buvo duotas Žygimanto vardas, o kodėl – Augusto? Pažymėk skirtingomis spalvomis. 2 taškai

Žygimantas

Augustas

Mama linkėjo sūnui tapti gerbiamu kunigaikščiu, todėl dar itališką vardą pridėjo.

Taip nuo seno buvo vadinami žymiausi Romos imperijos valdovai.

Labiausiai tiko sumanaus karo vado vardas.

Toks buvo jo tėvo vardas.

Gimė rugpjūčio mėnesį.

3. Kodėl Žygimantas Augustas jau nuo mažens mokėsi įvairių dalykų? Pažymėk ✓. 1 taškas

- a) Norėjo tapti Europos universiteto profesoriumi.
- b) To mokėsi Romos imperijos valdovai.
- c) Jis buvo ruošiamas tapti valdovu.
- d) Reikėjo pateisinti duotus vardus.

4. Kada Žygimantas Augustas sutiko Barborą pirmą kartą? Pažymėk ✓. 1 taškas

- a) Pavasarį.
- b) Vasarą.
- c) Rudenį.
- d) Žiemą.

5. Kur Žygimantas Augustas susitiko Barborą pirmą kartą? Pažymėk ✓. 1 taškas

- a) Medžioklėje.
- b) Prie Vilnelės.
- c) Bonos Sforcos sode.
- d) Gražiausioje koplyčioje.

6. Kuo vardu buvo Žygimanto Augusto mama, o kuo – tėtis? Parašyk. 1 taškas

Mamos vardas _____

Tėčio vardas _____

7. Rodykle sujunk posakį su jo reikšme 1 taškas

kaktomuša atsitrenkti

Iš labai arti susitikti, akis į akį.

žodžio kišenėje neieškoti

Negalėti nieko pasakyti.

prarasti žadą

Visada turėti, ką pasakyti.

8. Tekste rašoma: *Bona ne juokais itališkai išplūdo mylimiausią sūnų.* 1 taškas
Koku žodžiu šiame sakinyje galima pakeisti žodį *išplūdo*? Pažymėk ✓.

- a) Išbarė. c) Iškalbėjo.
b) Išpasakojo. d) Išgyrė.

9. Žygimanto Augusto savybes rodyklėmis sujunk su jas įrodančiais 1 taškas
teiginiais. Vienas teiginys liks nesujungtas.

išsilavinęs

Vedė Barborą slapta, be mamos
palaiminimo.

sumanus

Sodo tvenkinyje apgyvendino daugybę
baltų gulbių savo meilei įrodyti.

atkaklus

Mokėsi lenkų, italų, vokiečių ir lotynų
kalbų, literatūros, matematikos, gamtos
pažinimo, karo meno.

Iškasė slaptą tunelį nuo savo rūmų iki
Barboros namų.

II testas

10. Kuris priežodis labiausiai tiktų teksto pagrindinei minčiai nusakyti? 1 taškas
Pažymėk ✓.

- a) Meilė artimo pikto nedaro. c) Motinos meilė uolas skaldo.
b) Meilė sotus nebūsi. d) Meilė viską nugali.

11. Kuo šis tekstas panašus į padavimą? Pažymėk ✓ **du** dalykus. 1 taškas

Pasakojama apie karalaitį ir princesę.	
Vaizduojami praeities įvykiai siejami su ypatinga vieta – Valdovų rūmais.	
Pasakojama apie piktą valdovo žmoną.	
Vaizduojami sodai su ypatingais augalais.	
Vaizduojami praeities įvykiai siejami su ypatingais žmonėmis – Žygimantu Augustu, Barbora Radvilaite.	